

(0138)

# LA-CAMPANA DE-GRACIA



**NÚMERO  
EXTRAORDINARI  
10 centims**

—Ja no queda carn!... Aviat hauré de comensar á rosegat els ossos.

P. AROL



els més terribles enemics del tirá centralisador, l'están donant en la ciutat de Mataró, ahont llyutan contra 'ls republicans, estretament aliats ab els elements del cacich Moret.

Si estessin en us els antichs procediments, se 'ls hauria de passar Boria avall.

Per indecorosos!

Ho diu un periódich monárquich:

«No tenim Exércit ni Marina. En paguem; pero no 'n tenim. Els diners qu' en aixó s' inverteixen se 'n van casi tots en sous y gastos inútils. Un dato sols bastará á demostrarlo:

»En 1903 se gastaren 5 milions 200 mil pessetas en l' administració central del exércit espanyol. Fransa y Alemania, en cambi, no 'n gastaren més que 4 milions y mitj. Y mentres el pressupost de Guerra es á Espanya de 150 milions, el de aquellas dos potencias ascendeix á 617 y 656 milions respectivament.»

Afegeix el periódich monárquich:

«Del Exércit y de la Marina espanyola ja tant sols ne queda 'l cor valent de l' oficialitat.»

¡Ditxós serà 'l día en que aquest cor valent esbategui al unísson ab el cor de la nació y 's decideixi á ferse campeó de las sevas aspiracions regeneradoras!

Y no 's figurin: per intentarho no fan falta sino uns quants cors valents que prenguin l' iniciativ!

A l' arribada de Mr. Loubet á Lisboa las músicas van tocar *La Marsellesa*... y 'l poble en massa 's va posar á cantarla.

L' hora del gran concert s' aproxima.

Un concert en el qual no hi haurá més que un número; pero grandíol, immens.

Espanya, Portugal y Fransa cantant *La Marsellesa*, dirigidas per una sola batuta. Ja fa algún temps que l' obra s' está ensajant.

L' Eminentíssim ha publicat una pastoral indicant als católichs la conducta que han de seguir en las próximas eleccions municipals.

Naturalment, els hi recomana que votin als candidats que siguin més religiosos, y té per tals als que més disposats se trobin á subvencionar las ceremonias del culte ab els diners de la Pubilla.

Aquesta vegada, com moltras altras, l' Eminentíssim s' ha equivocat de mitj á mitj.

Son més religiosos, en el pur sentit de la paraula, 'ls que destinan els diners del poble al servey del poble, que no 'ls que se 'ls gastan en subvencionar al culte.

A lo menos aquells compleixen més religiosament que 'ls altres lo que prescriu la Lley municipal.

Sembla que alguns regidors dels que acaban el seu mandat á fi d' any pretenen ser reelegits. Y 's disposan á passar per tot, fins á aparéixer com á disidents, en pugna ab la candidatura de Unió republicana.

¡Calmeu, senyors meus, el vostre frenesí!

Encare que no existís la Lley Mellado que s' oposa á la vostra reelecció, existeix una altra Lley, que podriam dirme Lley de la conciencia, que ho impedeix també.

Una de dos, senyors meus. Durant els quatre anys que haveu desempenyat el càrrech, ó ho haureu fet bé, ó ho haureu fet malament... no val la pena de jutjarho.

Peró si ho heu fet bé, imponentvos tota mena de privacions, engorros y molestias, no hi ha dret á abusar ni un día més de la vostra abnegació... y si ho heu fet malament, no convé que continueu abusant vosaltres de la confiança dels electors.

Per lo tant, á caseta y no 'n parlem més de aquestes

tas cosas, qu' en el camp republicá no hi poden arrelar els regidors d' ofici.

Es ben trist l' espectacle qu' están donant els restos dispersos dels organismes directores del federalisme barceloní.

Mentres els del Consell regional de Catalunya, coineixadors de la seva debilitat acordan el retraiment, els qu' están en relacions ab el Consell nacional decideixen anar á la lluyta en alguns districtes de Barcelona, més que pera guanyar una sola acta (que ja saben que aixó avuy no es possible) pera perturbar á la Unió republicana, á benefici excludiu dels *perdigots*.

No 's fá obra republicana ab semblant procediment. Y menos empleantlo contra una agrupació política que té las sevas portas obertas de bat á bat á tots els republicans, sense distinció de procedencias, ni imposar als que hi ingressan la més mínima abdicació dels seus principis.

Per aixó las masses federals se troban avuy dintre de la Unió, y es en vá tot quant se fassi pera sustreurelas al cumpliment de sos debers polítichs sense altre propósit que 'l de reconstituir las enrundadas capelletes, en que avants s' esterilísava l' acció política del partit republicá espanyol.

Altra feyna hi ha que prestarse á cooperar al etern teixir y desteixir dels desorientats organismes directius del federalisme barceloní, que ab la mateixa facilitat ab que 's forman (y sempre en vigillas d' eleccions) se dispersan, tant bon punt las masses federals els hi demostran que no están per brochs... qu' están sols per l' unió de tots.

Segons sembla, regnan corrents pessimistas entre 'ls industrials, á propósit de la próxima revisió aranzelaria.

Será de sentir pel treball, tan castigat per la crisis endémica qu' estém atravesant. Será de sentir per l' infelís obrer que á penas troba feyna, sense quedarli altre recurs que morir-se de fam ó emigrar.

Peró lo que 'ls hi passa als industrials, no es més que lo que 's mereixen pel seu egoisme.

Si enhorabona haguessin cooperat á l' acció renovadora exercida pel poble republicá, altra sería la sort de la industria, del treball y de la prosperitat del país.

Un periódich de Madrit revela que alguns porters del Congrès, están al servey de alguns caps grossos de la política monárquica.

Y entre altres exemples cita 'ls següents:

«Francisco Hingosa, á pesar de cobrar 1,875 pessetas, no presta otros servicios que los servicios domésticos que le ordena en su casa el Sr. Pidal.

«Juan Vázquez, de los 19 años que cobra en el Congreso, no ha prestado en el mismo ninguno, pero sí otros tantos al servicio particular del Sr. Montero Ríos, actual presidente del Consejo de Ministros.»

Y no será porque 'ls caps grossos deixin de cobrar uns sous tremendos.

Peró, per lo vist, ne tenen poch ab lo que perciben y han de apelar al recurs de tenir criats corrent la seva soldada á expensas de la nació.

Aquestas miserias, aquestas tacanyerías tenen un mérit *picterich* de primera forsa.

Ningú negará que 'ls *retratan* de cos enter.

Segons lleigeix en un periódich, els ingressos del Vaticá ascendeixen anualment á la cantitat de 66.586.700 pessetas.

Una bicoca.

La cantitat necessaria per implorar contínuament l' assistencia de las butxacas católicas... perque ab 66 milions y pico de pessetas anuals no n' hi ha per res, ni per anar á plassa la minyona.

Tot just n' hi ha pera demostrar, qu' es una reali-

tat que fa caure d' espatllas, la pobresa predicada per Jesucrist, segons conta l' Evangeli.

El general Weyler farà mal en enfadarse si li negan els milions que diu que necessita pera la compra dels canóns de tiro rápit.

No li faltará al matador de Meco alguna marrulleria de las sevas pera convence'l.

Capás será de dirli:

—Y qué 'n vol fer, general, d' aquests canóns?

«Qué no veu qu' en cas de guerra, més aviat ens han de comprometre que servirnos? Desenganyis, si 'ns inquietan y volém fer el valent, ens clavarán com sempre la gran pallissa. Millor será que coneguent la nostra debilitat, ens ajonollém y demaném perdó. Recordis sino del adagi: «Cuando uno quiere, dos no riñen.» Y 'ls refrans son la sabiduría de las naciones.

Diu un periódich:

«El Sr. Montero Ríos está cansat del poder. Ha colocat á tota la familia, y ara no li falta més que colocarse ell.»

Está bé que 'l coloquin allá ahont li correspón, per la seva edat, per las sevas xacras, y sobre tot pel seu mérit. Pel mérit que va contreure al firmar el tractat de París.

Poden embalsamarlo perque no fassi pudó. Y ala, que 'l coloquin en un ninxo.



BLANES, 29 de octubre

La Agrupació Republicana y Lliure-pensadora que funciona dins de la Casa del Poble ha acordat presentar candidatura republicana pera las próximas eleccions municipals, frente de la del caciquismo Calbo, y de la de coalició monárquica, catalanista, republicana y administrativa, (un all-y-oli que se sent pidir de un' hora lluny), havent sigut designats per ante-votació Narcís Mallart, obrer; Rafel Martí, obrer; Joseph Valentí, fabricant, y Lluís Busquets, fabricant.

Ciudadans, á votar per la pau del poble. ¡Pallissa als funestos partits monárquichs que durant tants anys ens tenen en guerra civil als pacífichs vehins d' aquesta vila!

SANT PERE DE RIUDEVILLES, 29 de octubre

En aquesta vila tenim uns quants catalanistas que fa molt temps que van per ensarronar als pagesos, dihent que volen fundar un sindicat agrícola; y no poguent sortir may ab la seva, ara han pensat de expendir quatre encenalls de fuster en nom del sindicat. Si 'ls pagesos s' atenen á lo dit per ells diu que expendirán llana clate lluda.

Pagesos y demás vehins, ja cal que 'ls prenguen el número á aquestos que, junt ab uns que amagan la femonia, son els que van permetre en una vetllada católica que s' ataqués á la Democracia y á la Llibertat. A unir-se, pagesos, que s' acostan eleccions y volen quedarse ab el mànech de la paella.

SITJES, 25 de octubre

Desde que s' acostan las eleccions municipals que nostre primer Tinent d' arcalde y Capitá Manaya dels catalanistas-separatistas de Sitjes, sembla que té molta feyna en celebrar conxorras ab els socialistas Carbonell y Durán y ab el republicá del comité Guillot, ab el fi qu' es de suposar.

Nostre Ajuntament catalanista sembla que va evolucionant. En Misas, segons el seu orga *El Baluart*, ja no pensa ab alló del copo que tan bé li surtí l' altra vegada, enganyant á tothom, fent veure que no volia res ab socialistas ni republicans, sino administració honrada; mes lo qu' ell volia no era res d' aixó, lo que volia era dedicarse á capritxos y personalismes y aixó ho ha fet al pèl.

Ara ja li sembla decent el pactar ab socialistas y republicans; lo que falta es que se 'l creguin, perque després de la *bancarrota* del Ajuntament, que no fa prou quartos pera sostenir el feix de plets, y l' haver posat á la societat del Prado, de que es president, á punt de vendres en subasta pública pel tribunal de Vilanova, son probas que no més els cegos que 'l rodejan no saben ni poden véurelas. Ara sols falta que 'ls socialistas y republicans se deixin enganyar, que ja'ls reventará ben bé pel mitj, y sino á las probas.

VILANOVA DEL CAMÍ, 31 de octubre

Temps enrera l' Ajuntament d' aquest poble tenia la costum de concorre á las professions y ocupar el banquillo de la Iglesia després de feta la manifestació; ab aixó quedavan satisfets el rector y C.<sup>a</sup>.

Peró aquest any l' Ajuntament no ha assistit á cap

de aquestas manifestacions, resultant donchs que la companya del rector ó sigui 'l toca-campanas, s' ha posat de tal manera, deixant anar paraulas en contra del partit republicá, que si tingués un poch de sentit comú ja no las diria, perque á qui deu el favor d' haver cobrat els atrassos de 'ls anteriors ajuntaments, sino als republicans?

Ab aixó li recomaném que no se 'n cuydi tan de nosaltres, pues de lo contrari també 'ns cuidarem d' ell, encare que sigui un toca-campanas.

TARRASSA, 1 de novembre

Ahir va haverhi una gran trencadissa de vidres en la casa domicili del Diputat indiscutible D. Alfonso Sala y del regidor monárquich D. Lluís Salvans.

Autors de la greca sigueren un bon número d' alumnes de la Escola Superior de Industrias sobre 'ls quals, el comisari regi D. Alfonso y 'l president del Patronat Sr. Salvans tractavan de ferlos sentir las sevas aficcions caciquistas, reduhntilos á una condició idéntica á la que tenfan els estudiants de Cervera, á principis del passat siglo.

Una comissió d' escolars que 's presentá á casa del Comissari regi, sigué rebuda per aquést ab fums de rey absolut. Y de aquí 'l disgust, y de aquí las pedradas y de aquí la trencadissa que, cregui, Sr. Director, que fou molt estrepitosa.

Vaja, que 'ls estudiants no han volgut subjectarse al tracte desconsiderat de que son objecte molts treballadors de las fábricas, y posats á respondre á las impertinencias del Patronat, han volgut demostrar qu' ells també á la seva manera son proteccionistas. Proteccionistas de la industria vidriera. Que menjí tothom.

NOTAS MACABRAS

—¡Hola!... ¿Qu' es aixó, cadavres?

¿Per qué us esteu aixecant?

—Hem sentit una trompeta y, ab francesa, ens hem pensat qu' era la que ha de cridar-nos per 'n al Judici final.

—¡A jeure, difunts, á jeure!

La trompeta que ha sonat era la d' un automóvil que passava per 'qu' baix.

D' ensá que un cert regidor, qual nom callo per prudencia, jau en aquest cementiri, passan aquí unas cosetas que antiguament no passavan y que no son gayre honestas.

Ara á un mort li falta un cúbito, ara á un altre una canyella, aquest plora lamentantse de que ha perdut la mà dreta, aquell diu que no sab córn, li han pres un os de la esquena, quí 's troba á faltá 'ls dos radios, quí un fémur, quí tres costellas...

Tants y tants repetits casos de *atracció* d' ossamentas, nous en aquest cementiri, ¿no indican que val la pena de fé una investigació per sabé aixó á qué 's pot deure?

—Dona adúltera que portas una corona al espós, ¿á qué vé aquesta comedia?

Digas, ¿per qué ho fas aixó?

—Ho faig per mostrar la forsa de las meas conviccions.

¿Vaig enganyá al marit, vífu?

Donchs lo mateix vull fer, mort.

Calaveras, reporteuvos; deixeu la costúm, ja vella, de passar la nit dels Morts en una contínuua *juerga*.

¿Qué 'n trayeu de fé 'l xibarri que 'ns relatan las llegendas?

¿Qué us ha de donar l' estarvos tanta estona á la serena?

Calaveras, molt cuydado; enteniment, calaveras, que al món las calaveradas tenen malas consecuencias.

HELIUS

El nou ministeri



—¿Hónt aném, senyor Montero?

—¿Hónt aném?... ¡Al menjador!



## Davant de la Vida

**D**AVANT de la Vida severa y ruda trobàrense dos homes als qui ella havia enganyat.  
—¿Qué espereu de mi?—ls hi preguntà.  
Y un dels dos parlà ab veu afadigada:  
—Irritant me sembla la crueltat de tas contradiccions: mon esperit s'eforsava inútilment pera penetrar el sentit de la existencia, y la meua ànima s' troba invadida per las tenebras de la incertitud. Y mentres tant la rahó m' diu que l' home es el ser més perfecte de la creació...  
—¿Qu' es lo que vols?—interrompé la Vida impassible.

—Vull felicitat. Y pera que pugui realitzar-la es necessari que tú armonisís els dos principis oposats que divideixen la meua ànima, posant d'acort el meu «jo vull», ab el «tú deus» que tú m' imposas.

—Donchs no tens més que fer una cosa: desitjar únicament allò que deus fer per mi;—respongué ab duresa la Vida.

—Nó, jo no puch desitjarho ser la teva víctima!— cridà l'home.—Jo que desitjaria dominarte, m' veig condemnat a viure sota l'jou de las tevas lleys. ¿Y per qué aixó?

—Podrias expressarte de una manera més senzilla,—li observá l'altre home que s' trobava més prop de la Vida. Pero l' primer, sense parar esment en las sevas paraulas, continuá:

—Prou que ho sé que no tinc el dret de viure en armonia ab las mevas aspiracions. Pero no vull ser ni l' germá ni l' esclau del meu prohime per deber: en tot cas seré l' seu germá ó l' seu esclau per mon gust, obehint a la meua sola voluntat. No ho vull que la societat disposi de mi com de una pedra inerta que ajuda a edificar las presons de la seva ditxa. Soch home, soch ànima, soch esperit y haig d' ésser lliure.

—Detura't,—digué la Vida ab freda rialleta.—massa has parlat y tot quant poguessis ategir, ho sé de sobras. ¡Demanas la llibertat! ¿Per qué no te la guanyas? Comensa pera lluytar ab mi. ¡Domina'm! Feste amo meu y seré la teva esclava. ¡No sabs tú ab quina manyagaría m' sotmeto als vencedors! ¡Pero se m' ha de véncer! ¿Te sents capás de donarme la batalla pera manunitirte de la teva servitut? ¿Estás segur de la victoria? ¿Tens confiansa en la teva forsa?

Y l' home respongué ab ayre abatut:  
—Tú m' has ficat en un conflicte interior ab mon propi jo; tú has afilat mon judici que, com el tall de una fulla de sabre, s' enfonza en lo més pregón del meu ser, llatzerantlo.

—Parla ab atreviment y deixa't de lamentacions!—digué l' seu company interromptentlo, y recobrnt tot seguit la seva actitud silenciosa.

Pero l' home continuá, dirigintse a la Vida:  
—¡Oh! Deixa'm tastar la felicitat. No siguis tirana, otorga'm sisquera una petita treva.

La Vida tingué una mitja rialleta semblant a la freda resplandor dels gels.

—Digasme: al dirigirte a mí, ¿exigeixes ó demanas mercé?

—Demano mercé,—respongué l' home com un eco débil.

—Imploras com un mendicant de ofici, y has de saber, pobre home, que la Vida no 'n fa may de almoynas. Y ademés, recorda que un ser lliure, sense demanar res, ell mateix se 'n apodera dels seus dons. Tú no ets més que l' esclau de la meua voluntat. Únicament es lliure aquell que sab renunciar a tots els desitjos per entregarse per enter a un fi escullit. ¿M' has comprés? Donchs ara, ¡veste'n!

L' home havia comprés y s' ajeia—com un gosset manyach—als peus de la Vida, pera arreplegar humilment, las engrunas del seu festí.

Llavoras las tendras miradas de la Vida austera's dirigiren envers aquell altre home que res havia dit; aquell altre home de faccions ferrenyas selladas de bondat.

—¿Y tú, qué vens a demanar?

—Jo no demano may res; jo exigeixo.

—¿Y qu' es lo qu' exigeixes?

—La justicia, ahont es? Dónamela, y de lo restant me 'n encarrego jo. De moment no reclamo més que la justicia. ¡He esperat molt temps ab paciencia, patint dia y nit sense descans! He esperat; pero l' hora es arribada! ¿Ahont se troba la justicia?

—¡Préntela!—respongué la Vida impassible.

MÁXIM GORKI

## CONTRAST

—¡Molt rich voldria morir!  
(sempre estás dihent, Ramón...)  
¡Molt rich, porque morir pobre no hi ha res més trist al mont!  
—Mes, en cambi, si mors pobre, tots els teus te ploraran...  
pro rich... ¡ay! ls que t' heredin quin tip de riure s' farán.

J. MORET DE GRACIA

## Més enllà de la mort



**A**DEU, Paula!.. Conech que aixó s' está acabant... Torna't a casar, si ho creus convenient; conserva't viuda, si t' sembla que t' ha de resultar més barato; pero sobre tot t' encomano que veneris y honris dignament la meua memoria.

Ab aquestas textuals y solemnes paraulas va despidirse en Mero de la seva estimada muller. Apenas las hagué pronunciadas, feu una ganoyota bastant des agradable, torsá l' coll y ¡nyach! quedá ert sobre l' lliç, inmóvil com un estaquirot, pero mirantse encare de rehull a la seva dona com si volgués repetirli tot allò de la memoria y de la digna y honrosa veneració.

No pintaré la desesperació de la infortunada Paula, porque ni tinc pinzells per ferho ni trobo a má colers prou eloqüents pera realisar tamanya empresa.

## El Temps, republicá



—¡Aixó s' acabal... Ja no falta caure més que un grá, y llestos.

Necessari es, donchs, que'l lector m' ajudi ab la seva bona voluntat y que, suplint ab ella la falta de la pintura, s' imagini el dolor de la pobre viuda, equiparantlo, si li sembla bé, al que, segons Properci, sentí Niobe al caure, feta un Niágara.

«sobre las dotze tombas dels seus fills.»  
En Mero—aquí, en el seno de la confiansa ja pot dirse—era l' home de més mal geni que s' ha empadronat a Barcelona. Per un tres y no res armava a la seva muller uns escándols que tot el districte se 'n enterava; pero com, apart d'aixó, era traballador y honrat, soci de la *Fraternitat Republicana* y individuo del grupo revolucionari número 13, la Paula l' respectava, l' admirava y hasta l' estimava, y es ocios dir que al sentirli formular la seva última voluntat va jurarse cumplirla al peu de la lletra, especialment en allò de venerar y honrar dignament la seva memoria.

Han passat set mesos desd' aquella luctuosa fetxa. L' Iglesia, els calendaris y ls venedors de panells recordan a las massas inconscients que la diada dels Morts s' acostava y ab ella l' hora de cumplir ab els que ja foren els debers que imposan la gratitud, el respecte y el carinyo.

Durant aquells set mesos—s' ha de dir la veritat—la Paula, malgrat lo molt que ha pensat ab en Mero, no ha trobat la manera de fer res per la seva memoria, ni ha sapigut com compóndres'ho pera honrarla y venerarla dignament ab arreglo als seus últims desitjos.

Pero per fi l' ocasió s' presenta y no es cosa de deixar-la escapar. Ara veurá l' difunt, si es que realment els difunts veuen, com la companyera de la seva vida no l' ha olvidat ni s' ha esborrat de la seva memoria aquellas paraulas tan solemnement pronunciadas.

Endolada com es de rigor y portant retratat a la cara el sentiment, com si la viudetat fos cosa del dia avans, la Paula se 'n entra a una quincallería y compra una corona, la millor corona que veu al aparador, feta tot' ella de violetas, y ab un gran llas de cinta negra ahont hi ha estampada la tradicional dedicatoria: *A mi inolvidable esposo.*

—¡Sí!—murmura la fidel viuda, parlant ab ella mateixa.—¡Ara veurás, Mero meu, com a pesar del mal geni que tenias, sé respectar y obehir las tevas disposicions.

Suada, esbufegant, brillantli en els ulls la satisfacció que dona l' cumpliment del deber, arriba la Paula al cementiri.

Busca el ninxo ahont reposan las mortals despullas del pobre Mero; el troba, s' hi planta al davant y alsant la corona ab ademán trágich, diu mirant a la marmórea lápida:

—Marit meu, aquí m' tens. Crech que no m' pots dirigir la menor queixa. Fidelment s' han executat las tevas ordres. No m' he tornat a casar; primera, porque no m' ha sortit cap partit, y segona, porque rellogada a casa de ma germana me la passo bastant bé. En vida y en mort t' he guardat la fé jurada, y avuy qu' es, dignemho aixis, la teva festa, vinch aquí a obsequiar-te, guarnint la teva tomba ab aquest present, fidel expressió del meu inextingible carinyo. Vas recomenarme que honrés y venerés dignament la teva memoria, y no he trobat manera millor de ferho que aquesta.

S' acostava al ninxo, hi penja el fúnebre obsequi y s' retira un parell de passos pera saborejar l' efecte que colocada allí ha de fer la hermosa corona.

Pero, de prompte y quan més embabiçada está la bona dona, ¡brrróml!.. salta la lápida, y pel forat

obscur del ninxo apareix el terrible Mero, que d' un brinco s' planta a baix.

—¡Paula imbecill! ¡M' ho pensava!

—¡Marit meu!—exclama aterrada la pobre viuda, sense saber si quedarse allí ó posarse a corre.

—¡No m' diguis marit!.. ¡Nego l' parentiu, nego la coneixensa, ho nego tot!

—¿Pero qué t' passa?

—Y t' atreveixes a preguntarm'ho!—brama l' exasperat cadavre, mirantse la corona que rodolant ha anat a parar al mitj del caminal.—¿Aquestas son las recomenacions que t' vaig fer al morir? ¿Aixis es cóm cumpleixes las instruccions que ja ab un peu a la caixa vaig donarte?

—¡Sí! ¿Qué m' vas dir?.. Que no olvidés la teva memoria. Y en prova de que no la he olvidada, mira quina corona més maca t' he portat...

—¡D' aixó justament m' exclamo, poca solta! ¿Qué pensarian els meus consocis si ara passessin per aquí?

—¿Pero quin defecte hi trobas? Una corona magnífica, la més grossa que hi havia a la botiga...

—¡Tros de cóniam! ¡Estúpida!—crida en Mero, donant unas patadas que fan tremolar tot' aquella manzana de ninxos.—¡A un soci de la *Fraternitat*, a un individuo del grupo revolucionari número 13, a un republicá de tota la vida... y de tota la mort, no se li porta una corona de violetas, ¿ho sents? no se li porta!..

—¿Donchs qué volías que t' portés, pobre de mí?

—¿Qué?—exclama l' difunt, poch menos que menjantse ab la vista a la consternada Paula:—¡Un gorro frigi de semprevivas!

A. MARCH

## EN LO CEMENTIRI

(MONÓLECH MACABRA)

L' acció passa al cementiri, dugus horas ans de pondre's el Sol del jorn de Tots-Sants. Molta gent. Personas, pocas. Barreja de plors y riallas. De sopte s' alza una lloca, y un difunt, trayent el cap mirantse a la gent, enrahona: —¡Quina animació! Está clar; cap lloch per passar l' estona com aquí, ab tranquilidat, sens por de que llensin bombas, ni ls atropelli l' tranvía, ni sentin aquells aromas que surten de las cloacas... Vritat és que a Barcelona segons diuben, no s' pot viure. Tothom marxa cap a fora... Els que viures s' encareixen, treball... ab traballs se 'n troba; no s' pot anar pel carrer sens perill de que una bomba t' esploti als mateixos nassos... En resum: que cada volta me sento més satisfet de viure per' quí... Sí, home; al menys se troban baratos els pisos, ningú 'ns destorba; y si no fos que algún cop trucan a la nostra porta, perquè 'ls hi donguem el vot, viure aquí, es viure a la gloria... ¡Calla! Si no m' equivoco aquell és en Pella y Forgas; l' altre 'n Puig y Casafalch, y abdós ab una corona. ¿Pera qui será? ¡Ara hi caich! ¡Quina pregunta més tonta que m' he fet!... ¡Per' ells mateixos! En Girona y en Rahola

els varen matar per' sempre... ¡Pero ja eran morts de sobras!

Calla... aquí ve una parella de enamorats... ¡quinas cosas de dirsel!.. ¡Aixó es un escándol! ¡Qué dich! ¡Sí és la meua dona! ¡Y quina barra que té! ¡Ca, ni menos se 'n recorda de que jo visch per aquí! ¡Heu vist més poca vergonya! ¡Ah!... La sogra vá al darrera... y mira totas las tombas ab ulls de rabia... algo busca... M' amago; no sigui cosa que trobi l' meu domicili. Clava las unglas molt fondas, y jo no estich per romanos... Fins l' any que ve. (*Cara la lloca*).

SAMUEL GRAN É IRURUETA

## L' últim mort



UPOSO, porque las malas noticias s' escampaban depressa, que ja deuben estar enterats del dolor que affigeix avuy a la Marina española y per consegüent a tota la nació.

Si: el *Cardenal Cisneros*, aquell hermós creuer de guerra qu' era encant dels nostres

ulls y aliment de las nostras secretas esperansas, acaba de succumbir, víctima dels *hados* adversos, devorat per las ayguas procelosas del traydor Atlántich.

¿Cóm ha succehit tan horrenda desgracia?

¡Ah! Aquesta es la part més trista del marítim drama que avuy ocupa preferentment l' atenció de la premsa. No s' ha enfonzat el *Cisneros* com aquells barcos de gloriosa memoria que a Cavite y a Santiago de Cuba tant van donar qu' enraonar al món. No s' han refrescat ab la seva defunció els espléndits llorers de Trafalgar, ni sisquera els més modestos del Callao... El pobre *Cardenal* ha mort de la manera més obscura y prosayca que pot morir un barco carregat de canóns y màquinas destructoras.

Vels'hi la relació del fet, despullada de galas retóricas y sentimentals penjarellas.

El barco sortia de Muros (costa gallega) y s' dirigia al Ferrol ab el propòsit de llimpiar fondos... ¡Sempre ha de ser la qüestió de *fondos* l' origen de totas las nostras desgracias!

Altíu, orgullós, rubricant el cel ab el fum de las sevas xameneyas, caminava ab rumbo al Nort, quan de prompte... ¿qu' es aquesta sotragada?... ¡El *Cardenal Cisneros* acabava de tocar a unas rocas que portan l' antipático nom de baixos Meixidos!

Inútil referir la consternació que a bordo del formidable creuer va escamparse. El cop fou tan tremendo, que als pochos minuts de haverse sentit, ja l' *Cardenal* s' enfonzava y a la tripulació li quedava l' temps just pera arriar els borts de salvament y dirigir-se bogant a la vehina platja. Y mentres els mariners remavan desesperadament, el barco desapareixia, engolit per las pérfidas onas sobre las quals tantas y tantas vegadas havia passejat sa esbelta figura.

¿Qué hi ha en tot aixó de vituperable y anormal? Res tant corrent com el que un barco que va per l' aygua s' enfonzi. Si en lloch d' un barco s' tractés d' un tranvía, la cosa seria més rara y justificaria en part, el comentari que sobre la desgracia ha fet la premsa.

Perque aixó es lo que als bons patriotas ens dis-

gusta, tal vegada més que la mateixa catàstrofe. ¿Volen creure vostès que hi ha diari que, donant voltes al naufragi del Cisneros, tracta de pendre'l pèl a la Marina espanyola, parlant de la seva incapacitat i d'altres variades coses igualment molestosas? ¿Qué ha passat aquí, en resum?

Res, si massa m'apuram. S'ha perdut un barco, y parin de contar. Espanya, parodiand la célebre frase de Felip II, podria dir ab rahó sobrada:

—Jo vaig enviar al Cisneros al Ferrol perque li fessin dissapte, no á Meixidos perque s'estrellés contra las rocas.

L'escándol que ab motiu d'aquest siniestro s'ha armat es dels que forman época.

El més benévól dels periódichs. acusa al comandant del Cardenal d'haver badat, tota vegada que —diu— el baix de Meixidos está marcat en totes las cartas marítimes y no era possible sobre aquest extrém alegar ignorancia.

Prescindint de si tal afirmació es ó no es exacta, donchs de la mateixa manera que hi ha gent que assegura que 'ls baixos están senyalats, altres personas juran y perjuran que 'ls mapas no 'n diuhen res, crech que la perdua d'un barco no es motiu suficient pera armar tanta saragata, ni molt menos pera ridiculisar y posar sota 'ls quas dels delfins a la acreditada Marina espanyola.

Si aixó passés cada dia, santo y bueno que 'ns enfadessim y diguéssim qualsevol inconveniencia; pero ¿quán temps feya ja que no se 'ns havia extraviat cap barco? Una pila d'any, sis ó set al menos.

Y per una friolera de la qual cap nació, ni la mateixa Inglaterra, que ab cosas marítimes hi entén tant, n'está lliure, s'ha de considerar a la nostra Marina com á definitivament llesta y acabada...

No, estimats colegas, no 'ns deixém arrastrar pel pessimisme, donant á la desgracia més proporcions de las que realment té. La nostra Marina no está acabada ni molt menos. Si bé es cert qu'hem perdut el Cisneros, tenim en cambi el Pelayo, el Carlos V, el Numancia, el Terror, el Furor, el Favor, el Similor y el Tambor mayor. Tenim fa d'alló més anys variats quillas posadas, que ab el temps serán barcos nous y flamants. Y tenim per fi tres arsenals que algo deuen significar quan tan brillant paper desempenyan en el pressupost de gastos de la nació.

Renegar de la Marina!... ¿Quina insensatesa!... ¿S'ha olvidat tal vegada que 'l porvenir d'Espanya es al Africa y que al Africa, mentres entre Gibraltar y Ceuta no s'hi fassi un pont ó un túnel, s'hi pot anar en barco? ¿S'ha olvidat que una nació que tingui costas y no posseheixi marina es com un cassador que tingui escopeta y s'trobi sense pólvora?...

Signém considerats y no exagerem las cosas. Lo passat, passat, y dirigim al pervenir la nostra mirada serena y tranquila. No hi pensém més ab la desgracia del Cardenal Cisneros.

No hi pensém més... y en els pressupostos que ara s'han de discutir posem'hi una bona cantitat pera construir nous barcos, nous Cardenals Cisneros, nous Marias Teresas, nous Oquendos, nous Vizcayas, nous Colóns, nous Reinas Regentes...

FANTÀSTICH



L. Cardenal Cisneros se'n ha anat á pico, estrellantse miserablement en uns esculls en día seré y ab mar plana.

Y aquest barco portava'l nom del insigne home d'Estat dels temps de Carlos II!

Ja ni en broma 'ns ha de ser lícit evocar certas memorias!

Sembla que alguns días avants del naufragi, á bordo del Cardenal Cisneros s'havían efectuat exercicis de salvament. Y á n'aixó s'atribueix el bon ordre ab que la tripulació va abandonar el barco, en el moment de la catàstrofe.

Velshi aquí uns exercicis que s'recomanan á la marina espanyola en general, ja que tots els barcos, més tart ó més d'hora, poden tenir la mateixa fi que 'l Cardenal Cisneros.

Y pera estimular als marinos, casi sería convenient concedir als del barco naufréch, la creu de beneficencia, en atenció á que, á lo menos, s'han sapigut salvar á sí mateixos.

En el Congrés un diputat va indicar la conveniencia de nombrar una comissió parlamentaria que anés á veure ahont se troba el Cardenal Cisneros.

¿Ahont se troba? Al fons del mar. No sería desafortunat que 'ls diputats, sobre tot els que han portat actas brutas y necessitan molta aygua pera rentarse, siguessin designats per anarho á veure.

Tots á l'aygua y sense escafandra!

Deya una beata:

—¡Ay, Senyor! La Religió está ben perduda!... ¡Fígürinse: haventse'n anat á pico nada menos que 'l Cardenal Cisneros!... Tinch una por de que á l'hora menos pensada, no se'n hi vaji el Cardenal Cassanyas!

El Papa, al rebre al marqués de Tovar com embaixador espanyol en el Vaticá, entre altres piropos, digué qu'Espanya podia nomenarse terra de Santos.

Es veritat, y casi casi mereixém ser canonisats en vida.

Per la santa paciencia que tenim en aguantar lo que aguantém.

Diumenje passat, els punts més céntrichs de Barcelona estavan ocupats per parellas de Guardia civil á peu y á caball.

Ningú s'explicava pel clar la causa de tals precaucions.

Pero, com sigui que van arribar els comissionats francesos, no falta qu'hi dir:

—Segurament, l'invicte general Fuentes, va treure 'ls civils al carrer, pera demostrar als paysans de

Mr. Loubet, que Barcelona es una ciutat completament civilisada.

Assegura La Perdiu que á cada nova elecció augmenta'l número dels seus votants.

Y es una veritat. Com també ho es que quants més vots obté, menos diputats logra fer triomfar.

En las primeras eleccions de diputats á Cortes en que va pendre part, ab tot y haver tingut pochos vots, tragué tres diputats.

En las segonas, haventne tingut més qu' en las primeras, no més ne pogué treure dos.

Y en las últimas, haventne tingut més qu' en las segonas, no 'n va treure ni un. Perque 'ls Srs. Rahola y Girona, encare que presentats per la Lliga, ho sigueren com auxiliars, y no son genuinament companys de causa.

De manera, que tothom se riu de aquests presumptuosos.

Hasta l'Aritmética, que se 'ls hi ha girat d'espallats.

Valenta castanya la que van donar els diputats provincials republicans de Barcelona, impedint que'l Sr. Sostres sigués nomenat President de la Corporació!

Y aixó que ja tenia preparada la levita, pera pendre possessió del càrrech y espetar el corresponent discurs!

La confabulació caciquista-carcunda-regionalista va resultar impotent pera imposar la seva voluntat. Als republicans, després de un llarch debat en que hi tingueren sempre la part principal, els hi bastá retirarse del saló, perque 'l Sr. Sostres no reunís el número de vots que la llei exigeix.

Y per ara la seva ambicionada presidencia, al Sr. Sostres li ha quedat penjada al sostre.

Y li será difícil abastarla. Perque 'ls republicans no son com els carcundas y 'ls regionalistas, que no sembla sino que hajan anat á n'aquella casa pera fer esqueneta als caciquistas.

Pero ab quina facilitat se 'ls estripa'l vestit als governs de la Monarquia.

Aquí tenen á n' en Montero Ríos: á penas ha hagut de fer cap moviment violent dels que promouhen els debats apassionats, y tot d'una se li fan quatre estreps al ministeri.

Y tot desseguida, suspensió de sessions, pera procedir á apedassarlos.

Al efecte s'ha valgut de quatre pedassots, els més vells y deslluhts que ha trobat en el cove dels retalls, destinats al drapayre.

No altra cosa que aixó representan las quatre momias que han entrat á governar en vigílias del día de difunts.

Refet el ministeri, 's presenta en Montero á n' el Congrés y en el moment en que 's disposan á cantarli las quaranta, fuig d'estudi, alegant que al Senat té molta feyna.

¡Bonica y ayrosa manera de sostenir un debat!... Pero, tant se val: no hi ha deute que no 's pagui, ni plasso que no 's compleixi.

Y á cada Montero... li arriba'l seu Sant Martí.

Quatre ministres han deixat la cartera, d'ells tres que ho eran per primera vegada. Tres cessantias més.

Tres sangoneras vitalicias més agarradas al cos anémich de la pobra Espanya. ¡Peleulo al pobre Peret!

Els que han entrat de nou al ministeri son en Gullón, l'Eguillor y en Puigcerver, tres vells decrépits, putrefactes, que farán bon costat á n' en Montero Ríos, al Echegaray y á n' en Weyler.

Si no hi ha més que aquests pals corcats pera apuntalar á la situació, ja podem cridar:

—S'acosta la derrumbossis! ¡Aparteu las criaturas!

En vista de lo succehit ab el repartu de las creus concedidas per Mr. Loubet als monárquichs espanyols, fora del cas que la vehina República creés un' ordre especial pera certs apuros.

La Legió de honor no va prou bé tractantse de certas personas.

Per ellas s'hauria de crear la Legió de la Vanitat. Y las Creus y 'ls Cordóns podria allavoras repartirlos á grapats, com el blat de moro á n' els tocinos.

¡Quín espectacle més distret veure com se 'ls disputarian á morradas!



—¿La Rosa dius que t'agrada, sent, com es, tan llejta y tonta?... —¡Si m'agrada!... ja ho crech, Pau, pero es el licor... de rosa.

—¿Qué 'n tens que dir de la Paca?... per tú es un partit molt bo... —Que fos més per mi valdría... una paca... de cotó.

—Encar no tens quatre quartos ja te 'ls gastas tot seguit... —¡Ments! perque encare 'ls conservo els meus quatre quartos, Pí.

—Sempre m'has sigut amich y un duro bé m' deixarás... —Com que amich, Pep, te vull ser, el duro no 't puch deixar.

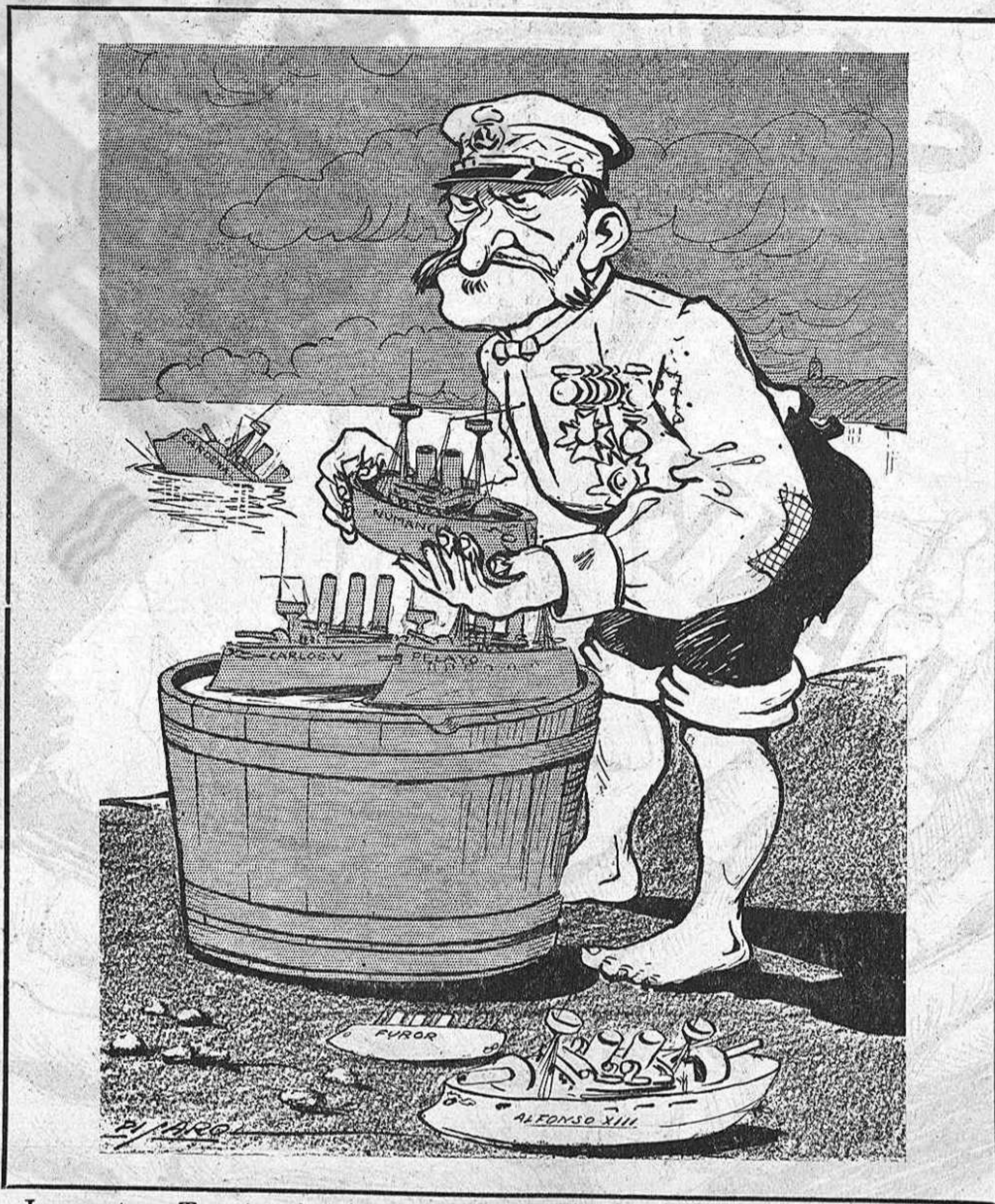
—¿Qué pagas el gasto? No fassis el tonto, Sagúes... —Molt al contrari, que 'l tonto el faria si pagués.

(EN UNA BARBERIA)

—¿Qué voleu que al cap vos fassi tenint ja els cabells tallats?... —Home, per xó vineh, perque me 'ls deixeu un poch més llarchs... (Aixis contestá el pagés ab tota serietat).

J. MORET DE GRACIA

Dels escarmentats...



—Ja veurás... Trayém els barcos del mar y posemos aquí. No fos cas que 'ls passés com al pobre Cisneros.

ENDEVINALLES

XARADA-DIALECH

ENTRE UN XANXES Y UN BARCELONÍ

—¿Qué tal, señor Chordí? —Bé, gracias; ty vosté? —Tal cual. —Me'n alegro. —Gracias. —Home.

á proposít: ¿que no sab que 'l fill gran de la Dos tersa está malalt?

—¿En Bernat? —¿y qué tiene? —Res, que 'l pobre, diumenje va aná á votar y, com té tanta quart-terza, per sota má, va trobar un de La Veu de la Gripia que li va donar vint rals perque anés ab una roda...

—Ya comprench: á chanchulleur, ¿no es aixó? —Ni més ni menos. Pro, com que 'ls republicans anavan á la cassera d'aquests ximples, morts de fam, la primera tres-segona que al col-legi 's va escampar va aná á parar á sas galdas, y després... ¡quín daltabaix!

garrotadas, trencadissas, cops de puny, gemechs, crits, ays, alló era 'l isalvi qui pugui! En resum: li van donar cinch pessetas, y, á horas d'ara, ja s'ha gastat trenta rals ab arnica, draps y venas puig va quedar ple de blancs.

—Y 'ls otros itambien van rebre? —El que menys el cap trencat; vull dir jo que no crech tu que, escarmentats, un altre any tinguin ganas de tornarhi; mes dispensim, si me'n vaig, qu'haig de fé una diligencia y 'l temps passa y se'm fa tart.

—Que vacha bien, señor Chordí, y gracias de... —¡Vol callar!...

—Resta un moment allí quiet el guardia municipal, y, pensant ab la pallissa que rebé 'l pobre Bernat, diu, tornant á passejarse: —Le está molt bé... ¡por TOTAL!

M. NOEL

ANAGRAMA

D'ensá que 'l Total de 'n Quim caygué daltabaix de un tot, ell, que gras y roig n'estava, s'ha anat tornant tot y groch.

MANEL NOEL

TRENCA-CLOSCAS

ADELA CASPE

Formar ab aquestas llettras degudament combinadas el títul de una comedia catalana.

ARTUR PONS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5.—Color. 3 2 1 4.—Ciutat extranjera. 5 3 2.—Quant fa mal temps. 2 3.—Mineral. 4.—Vocal. 1 4.—Part del cos. 3 2 1.—Beguda. 5 2 3 2.—Animal mascle. 1 2 5 2 3.—En las fábricas.

E. ORDANYÁ B

GEROGLÍFICH

:. + : : : B R A R I I + : : : B R I : R A I R :

A. CARARACH

CORRESPONDENCIA

Caballers: A. Felio y C., Miquel Solé (a) el Noy, Enrich Bofill, Una gallina ab sabatas y R. Torner y Ribó; Malament.

Caballers: A. Cararach, Palá é Iglesias, G. P. (El Noy de la Gornalera), Noy de Pallejá, el Faiges, A. Llauradó Monseny, R. Aregall, Sallent y Francés del Giro Mútuu: Tatllá-tatlara.

Caballer: Francisco del Perche: Es tart. Y encare que no fos aixis, tampoch li publicariam.—B. del S.: Poca consistencia.—Aben Mirat: Gracias.—Quetget Forner: Mal xafat.—Francisco Casanovas: ¿Un sonet de 44 versos? Ara veji, no ho hauria dit may.—Androsito: La dels morts ha fet tart. Gracias per tot.—Pau Clariana: No hi trobém el compte.—Panallóns: ¿Epitafis en aquest' hora? Ja está llest aixó, gracias á Deu.—J. Costa Pomés: Rebuta la remesa. Gracias.—J. Bosch y Romaguera: Regular.—Isidre Vendrell: No pas per ara.—Enrich Barberá y Goda: Hi ha alguna cosa que va bé; pero tota plegada, no resulta.—Félix Cana: Gracias.—Faló Xellivell: Idem.—Manel Noël: Gracias.—F. B., J. Ll., M. Ll., S. S., y A. D.: No 'ns es possible publicar las cartas que 'ns remeten, per variats causas.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.

# Al cementiri polítich



El gran mort del any.